II Nr. 54

Prețul 20 pf.

Duminică 30 Mai 1943

GLASUL NISTRULUI

Redactor: [GEOR]GE ION POPESCU

Gazeta Moldovenilor dintre Nistru și Bug

— Tiraspol —
Redacția: Odessa str. Puşchin 10

[Mi]siunea noastră [în] RĂSARIT

[Neamul] român trăește astăzi pagini [de în]ălțătoare epopee. In vifor [de] plumb el își scrie propriul [destin], cucerind locul ce i se [cuvine în] istorie printr'o jertfă cu[noscută și] consimțită. Cei mai aleși [dintre fii] primesc botezul nemuririi [căzând] în întinsurile vrăjmașe ale [Răsăritului], sdrobind primejdia zile[lor de] azi, clădind liniștea inoltoare [a celor ce vor] veni.

[Pe c]âmpul de bătaie ca și pe cel [al] ocupării teritoriilor pe care [le] dă în dar vitejia și disprețul [de m]oarte al ostașului, el răspân[dește] pretutindeni lumina civilizației [creștine], în numele căreia se înfăți[șează] lumii în gigantica și dreapta [luptă] de apărare ce o poartă.

[...]arte, în limile grelelor încer[cări, o]stașul sfărâmă cătușele robiei, [risipind] păclele întunericului; aici, [în pă]mântul Transnistriei, admi[nistrația] românească toarce firul [unei] vieți noui dând tuturor, celor [...], certitudinea existenței și bu[nului] trai omenesc.

[Acolo], în apocaliptica încleștare, [hoarda] bolșevică distruge și pre[face în] cenușe tot ce-i iese în calea [pașilor] speriați de fugă; aici, între [Nistru] și Bug, o provincie pustiită [înflo]rește ca o grădină scăldată în [soarele] binefăcător al primăverii.

[Dintre] ruinele sterpe și triste, se [ridică] firul de iarbă vioi și mângâie[tor, r]ăsărea curată și încântătoare, [...] plină de rod și lumină. Se [ridică] din temelii, se taie drumuri [...] și i se dă lumii ceiace ni[mic] nu avea dreptul să-i ia: darul [credinței] în Cruce și Dumnezeu.

[...] ochi au început să dispară [...] urii și ale răzbunării făcând [loc se]ninului bucuriei și recunoștin[ței], pentrucă nu este ființă care să [nu] știe că trimișii poporului român, [n]u au venit aici cu scopuri imperi[alis]te, de exploatare colonială și [de a]sprire.

Calomniile aduse ieri de sufletele [stri]cate de dușmănie ale reprezentan[ților] unui regim de teroare și cri[mă] încep să se risipească acum. [...] suprafața intereselor de mo[ment], ci, în adâncul conștiințelor [celor] ceri au putința și libertatea să [ju]dece după fapte și merit.

[Cin]e privește limpede și desbrăcat [de] patimi nu poate tăgădui munca [și] înfăptuirile administrației românești [î]n această provincie răsăriteană, [nu] poate spune că sacrificiul nein[fri]cațilo[r] ostași ai Patriei, a fost za[dar]nic s'au împietat de cei ce l-au [ur]mat în gloriosul lor marș.

Poate că se vor găsi guri unse [cu] veninul dușmanului care să con[teste] și să murdărească ceiace s'a [clădit] din trudă și puritate sufleteas[că], dar se vor găsi și destule min[ți] înțelegătoare și cinstite care să [recu]noască și să accepte fără reti[cen]țe, misiunea noastră civilizatoare [în] Răsărit. Dealtfel, vremelnicia făp[tu]rilor noastre nu poate rosti prea [mult], iar noi nu facem jertfe pentru [azi], ci creiem, din acestea, pen[tru] ziua ce va veni.

GEORGE ION POPESCU

La mormântul unui erou căzut departe, în Răsărit

Populația moldovenească DELA GURA NIPRULUI ȘI A BUGULUI IN VEACURILE XVII și XVIII

de Prof. Univ. CONST. C. GIURESCU

Știrile privitoare la România de pe țărmul de miazănoapte al Mării Negre, la răsărit de Nistru, sunt cu atât mai numeroase cu cât ne apropiem de vremea noastră; ele nu lipsesc însă nici pentru epoca mai veche. Incă din veacul al XIII-lea un act italian amintește de o româncă Marioara [„Mairore"] căsătorită în Caffa Crimeii [1]). In 1430 printre soldații străini care apărau acest oraș genovez e pomenit și un Iacob Valahul („viri Iacobini Velachi") [2]). In 1455 găsim pe Moldoveni stăpânind cetatea *Lerici*, la gura Niprului [3]), apoi ca soldați și negustori, îi întâlnim în Crimeea, pe vremea lui Ștefan cel Mare. La 6 Februarie 1468 e pomenit, tot la Caffa, un „Iohannes Velachus sive Ungarus" adică un Ioan Românul, apoi, în 1469 și 1470, un Stanciu, un Dumitru, un Radu, un Stoica[4]).

Odată cu extinderea dominației turcești asupra țărmului de miazănoapte al Mării Negre, regiunea dela vărsarea Niprului și a Bugului capătă o deosebită importanță. Noui stăpâni zidesc aci un complex de cetăți destinate pe deoparte să asigure noua cucerire, pe de altă parte să ție în frâu pe Cazacii Zaporojeni, ale căror raiduri, tot mai îndrăznețe, cu bărcile peste mare, amenință până și Constantinopolul. Din acest complex, cel mai însemnat e grupul de trei cetăți dela Oceakov sau, cum îi spuneam noi, dela Vozia. El se afla la extremitatea nordică a largului estuar al Niprului, estuar care poate fi socotit și ca un adevărat golf de mare și în care se varsă și Bugul. Distanța, în linie dreaptă, între Oceakov și Cetatea-Albă, este circa de o sută zece km.

De multe ori Voevozii noștri au trebuit să dea oameni și materiale pentru repararea sau reconstruirea Oceakovului. In 1587, Petru Șchiopul trimite, în acest scop nu mai puțin de 15.000 de salahori și 3.000 de care [5]). Dealungul întregului veac al XVII, cronicile amintesc atari reparațiuni; și Voevozii munteni, între alții Constantin Brâncoveanu, trebuie să contribuie la întreținerea în bună stare a acestui grup de cetăți [6]).

Dar dacă Oceakovul sub raportul militar e atât de des amintit în izvoarele noastre interne, în schimb, asupra populațiunii lui și asupra aceleia a regiunii înconjurătoare ele nu ne dau știri. Trebue să recurgem la izvoare străine și în special la descrierile călătorilor care au trecut prin partea locului pentru ca să ne documentăm în această privință. Rezultatul e din cele mai însemnate, deoarece constatăm o numeroasă populație românească în regiunea puternicului grup de cetăți turcești de pe țărmul nordic al Mării Negre.

Primele știri, și cele mai însemnate, ni le dă călugărul italian Niccolo Barsi da Luca. După o îndelungată călătorie în părțile Caucazului, el ia în 1639, calea întoarcerii spre țară, spre Italia. Trece prin posesiunile Hanului din Crimeea și, după ce străbate stepa nogaică, ajunge la gura Niprului. Pe țărmul de miazăzi, între fluviu și mare, Barsi observă o fortăreață cu câteva tunuri [7]). Pe malul nordic al estuarului Niprului care—aci, la vărsare—are o lărgime de zece mile italiene se află „o cetate cu trei fortărețe"; una din ele, cea mai mică, e așezată pe malul fluviului; în fața ei, se găsește cea de a doua, lângă malul mării, pe vârful unei mici coline, bine înarmată cu tunuri, având șanțuri împrejur și un pod ce se ridică (pont-levis); cea de a treia e așezată mai jos de cea de a doua, lângă Nipru [8]). Intre o fortăreață și alta, erau case, dar înconjurate cu ziduri de jur împrejur, astfel că pentru cine le privea de departe, păreau o singură fortăreață. In cea de sus nu putea intra nici un străin; în cea de jos—continuă Barsi și afirmația e extrem de importantă pentru noi—se făcea târgul și acolo puteau intra toți locuitorii fortărețelor care erau Turci *și cei din afară cari erau Valachi*".

(Continuare în pag. 3-a)

Ințelesul sovietic — AL MUNCII —

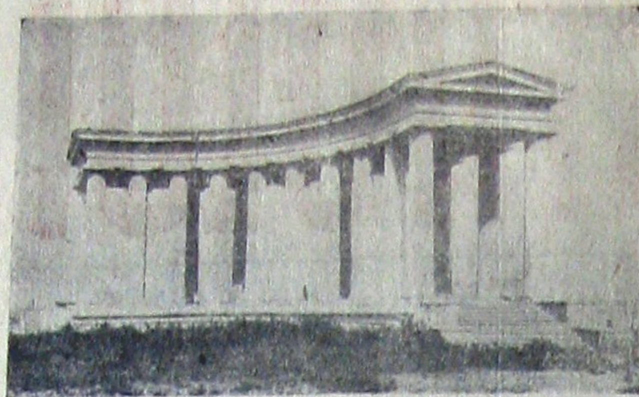
O altă față caracteristică a proprietății în Rusia Sovietică o constitue problema condițiunilor de muncă în regimul de comunizare sau în regimul de proprietate individuală. Este îndeobște cunoscut că totdeauna munca se înfăptue în condițiunile cele mai bune dacă muncitorul știe că el este stăpân absolut pe fructul acestei munci. Să luăm câteva cazuri concrete. In primul rând munca nu se înfăptue aproape niciodată numai pentru sine. Muncă pentru muncă, chiar dacă avem iluzia că aceasta ar fi o realitate, este cel mult o formă de obișnuință. Munca se face totdeauna cu un scop, un scop conștient la om, instinctiv la animale. Munca urmărește totdeauna ceva. Iată de pildă cazul când munca urmărește o satisfacție pură, estetică, aceia de a îndeplini, de a înfăptui ceva. In acest caz mulțumirea constă în a contempla obiectul făurit. In fabrici muncitorii cei mai buni, muncitorii de elită sunt aceia care lucrează la finisaje, adică tocmai acolo de unde obiectul iese întreg, gata făcut, posibil de a fi contemplat ca atare. Muncitorul își urmărește opera, pune pe ea pecetea personalității sale. In nenumărate forme de muncă, anumite produse sunt ca și *semnate* de către cel ce le-a lucrat pentru a-și lua astfel și *răspunderea* totală a realizării lucrului respectiv, cu ambele forme ale răspunderii (dojana sau lauda, în ordine morală, amenda sau gratificația în ordinea materială). Așa dar, chiar în fabrică, acolo unde, deobiceiu, lucrul se execută mecanic, în serie, există și se caută a se realiza condițiunile sufletești necesare pentru ca munca să se execute în forme de manifestare personală. Acesta este cazul când produsul muncii, produsul *direct nu-ți* aparține, adică însăși obiectul lucrat. In acest caz însă omul are un echivalent material, salariul care recompensează lipsa obiectului însuși. Salariul nu este nu mai o necesitate brută ci și o necesitate morală, pentrucă dă și satisfacții morale, satisfacția datoriei împlinite, satisfacția de a-ți putea împlini alte nevoi sau alte dorinți.

Cu mult mai adânc este procesul, însă în cazul muncii pământului. Aci recolta este a plugarului. El e stăpân. Iar bucuria nu stă numai în a o avea în cât mai mare cantitate, ci pur și simplu *în a o avea*.

Hambarul plin nu înseamnă numai egoism și plăcere avară de a strânge, ci înseamnă bucuria omului care a muncit, care s'a realizat într'o muncă, căreia a

PETRU P. IONESCU

(Continuare în pag. 4-a)

— Odesa. Colonadele Palatului Voronțov —

INIMA RABDATOARE

Pe Moș Vasile Bogatu, din Sucleia,— sat mare și pitoresc cu gospodari harnici, așezat la o depărtare de 3—4 kilometri de Tiraspol, — am avut fericirea să-l cunosc într'o după amiază luminoasă și calmă de sfârșit de August, când peste plaiurile transnistriene, netămăduite încă deplin, se lăsase liniștea și iubirea.

Un bătrânel, nespus de blând, cu chip de mucenic desprins de pe iconostas înstrăinat, cu barba albă și plete cărunte, m'a poftit să iau loc în odăița-i fumurie,—aidoma unei chilioare călugărești, — pe care i-o pusese la îndemână badia Izotie Sandu și unde își păstra cu sfințenie pe masă, lângă icoană, clitul de cărți bisericești de 150—200 de ani, cumpărate dela Chișinău sau păstrate din bătrâni ca o comoară de preț.

Mult timp am tăifăsuit împreună, de parcă am fi fost prieteni sau rude apropiate, întrebându-l și căutând să desprind, din dulceața cuvintelor tremurătoare, conturul viforoșilor ani de opres bolșevic, ororile și nelegiurile iudeo-comuniste.

— Eh, tare greu am mai dus-o domnule, tare greu. Numai Tatăl ceresc poate să ne înțeleagă. Pe noi de două ori ne-a scos din casă. Se legau până și de bolnavi. Îi închideau prin bordeie, iar pe gospodarii mai buni îi și băteau, sau veneau noaptea cu mașina și-i luau și înapoi nu se mai întorceau. Lumea trebuia să-și dee toată agoniseala, toată gospodăria, la colhoz. Pe protivnici îi duceau tocmai în Siberia. Și eram plini de jidovi, ca de râie. Ei conduceau, Ei ne strigau, hohotind de fericire, ca o ocară: Cum vă place pâinea noastră, pe ogorul vostru și cu truda voastră?

Moș Vasile Bogatu a tăcut apoi, parcă obosit, abia stăpânindu-și oftatul și din cale-afară de emoționat. L'am privit lung și cu amănunțime, ca să-mi pot da seama de unde, din care miraculoase străfunduri cu apă vie și-a putut îngrămădi atâta supra-omenească rezistență, atâta nobilă putere de a răbda și de a trece senin, peste toate cu fruntea spre soare și culmi. În ogradă foiau câteva păsări, iar din biserica transformată de bolșevici în club, se auzeau lucrând de zor meșterii satului, la punerea podelelor și a iconostasului.

Am rupt tăcerea, care-și înfipsese păienjenișul între noi, și l'am rugat să-mi povestească tot ce simte că-l doare, că-i înveninează sufletul, că-l face să-și piardă privirile în goluri.

— Mai greu a fost, să-ți spun drept, de credință. Adică de pe urma ei. Că noi nu ne-am lepădat bătrâneștile legi. N'am vrut să le lepădăm, nici să știm de sfaturile lor mârșave, păgâne. Eu, unul, arătam oamenilor sărbătorile care vin, că uitaseră sărmanii de atâtea necazuri, și tot pe mine mă chemau la citit, când murea cineva. Și mă duceam bucuros. Da nu chiar întotdeauna, pentrucă Rușii aflaseră că țân la Dumnezeu și mă pândeau. Odată am fost nevoit să fug și să mă ascund prin păpușoaie. Să fi văzut, domnule, ce jelanie mai era în sat când nemernicii au dat crucea jos de pe turla bisericii! Doamne! Întreaga suclele plângea cu hohote și ei râdeau, râdeau pe înfundate. Iar peste Nistru, la mânăstirea Chițcani, taman trăgeau clopotele de vecernie, că era în postul mare. Biserica au batjocorit-o. Icoanele le-au răschirat pe aiurea sau le-au svârlit pe foc. Sfântul patracir l-o dat unei femei să spele pe jos cu el. Din vestmintele preoțești n'a rămas nimic. Da, domnule, nimic! Că jivinele rușii asta vroiau: să ne distrugă legea, să scoată din noi credința...

— Și-acum, moș Vasile, nu-ți mai este teamă? Nu te îngrijorează? (Era întrebarea cu care aveam de gând să închei discuția înflăcărată cu țăranul, de-o statornică severitate, a cărui vorbă molcomă și frățească te îndulcea, te îmbuna).

— Cum să-mi fie teamă? își slobozi mirarea chihotind de fericire bătrânelul. Oare nu suntem după atâta amar de ani, liberi? Destul ne-am chinuit. Presimțeam c'or să vină Românii! Numai vremea n'o știam. Slavă Domnului, însă, că s'o împlinit sorocul. Fiindcă, domnule, cu nădejdea scuturării jugului am trăit toată viața. Și ne-a ajutat Dumnezeu cel prea Înalt și am ajuns, cu bine, ziua biruinții. Astăzi suntem stăpâni pe averile noastre...

Însera. Ca să nu întârzii la Tiraspol, —unde mai aveam de aranjat anumite treburi,—am plecat. Căsuța, în care moș Vasile Bogatu își hodinea bătrânețile înțelepte, rămăsese în urmă, vitită între pomi și miresme: o bijuterie anonimă. Și tot drumul, m'am gândit la vajnicul moldovean din Sucleia,— care întruchipa, parcă, inima răbdătoare și dârză a pământului dintre Nistru și Bug.

SERGIU GROSU

LEGEA LUMII MODERNE

„Temelul unui stat e munca, bogăția unui popor stă în muncă, nu în bani".

*

„Munca este legea lumii moderne, care nu are loc pentru leneși".

*

„Fiecine și mare și mic datorește un echivalent de muncă societății în care trăește".

*

„Nici un progres intelectual nu se poate fără muncă individuală, fără studiu".

*

„Progresul regulat și sigur nu se face prin demonstrații și mișcări de uliță, ci numai și numai prin muncă".

MIHAIL EMINESCU

„APA TRECE, PIETRELE RAM[...]

Istoria ne arată că dârzenia poporului românesc n'a fost înfrântă de valurile nenorocirei ce s'a abătut asupra lui în decursul veacurilor. Și dacă uneori s'a îndoit sub presiunea forței din afară, ea din încercările grele cu dușmanii a eșit dreaptă, mai viguroasă și mai puternică. Cu cât pericolul Neamului era mai mare, cu atât mai mult creșteau forțele și rezistența lui. Fiii Neamului nu cedau nici atunci când vitregia vremurilor îi separau de trunchiul matern. Ei rezlețiți, purtau în sufletul și inima lor pecetea însușirilor românești și vigoarea rezistenței contra străinismului, și presiunei de desnaționalizare.

Dovezile sunt eloquente: România după atâtea încercări a devenit o țară mare, iar provinciile ei, odinioară subjugate, și-au păstrat înfățișarea și caracterul românesc; și atunci când a bătut ceasul izbăvitor fiii lor au rupt lanțurile robiei, au forțat și nivelat hotarul despărțitor ca să-și manifeste drepturile și vigoarea Neamului.

Acelaș proces istoric îl avem și în Transnistria. Moldovenii transnistrieni eliberați de armata română cu dragoste de frate sunt treziți din somnul sclaviei comuniste și fiind repuși în drepturile și gospodăriile lor distruse de hoardele bolșevice își freacă ochii ca după un vis urât pe care l'au trăit în realitate. Ei acum uitându-se în jurul lor cu ochii lăcrămați de chinuri își deapănă anii suferințelor și vorbesc cu frații lor izbăvitori dela suflet și dela inimă la inimă. În ochii fiecăruia citești o tragedie, pe fața fiecăruia vezi urmele brăzdate de sclavie, fie tânăr sau bătrân; în fiecare familie găsești lipsa vre'unui membru deportat sau gospodării părăsite și distruse, ai căror stăpâni zac în tundrele siberiene. Sălbăticia bolșevicilor a mers până acolo că fără nici o milă au lăsat copiii mici orfani pe [...] nici un adăpost, [...] voacă amară durere [...] la zdrențele și lețele [...]

Acesta a fost „[...] trâmbițat în toată lumea [...]

Dar apa trece și [...] mân.

Sufletul moldoven[...] nistrieni n'a putut [...] însușirile lor de [...] putut fi înlocuite, cu [...] va comunistă distrug[...] viață națională, de cre[...] sonalitate și de propri[...] viduală.

Moldovenii transnistr[...] trându-și tradițiile [...] și în deosebi credința [...] au stat ca o stâncă la [...] Moldovei în așteptarea [...] mai bune și izbăvirea [...] persecutori. Ei a fost [...] instinctul național și de [...] ția mormintelor strămo[...] le indicau calea [...] dacă ceata străinism[...] pător se îngroșea și [...] aparență adormea sub [...] liftelor păgâne, ei [...] și recunoscători [...] găciunile lor către [...] rându-se de urmele [...] sufletul deschis și [...] fața Neamului și Pa[...] mânii transnistrieni [...] dut niciodată legătura [...] dința în Dumnezeu și [...] mului și au stat dârji [...] turor uzurpatorilor [...] fără a se clinti din [...] pe care au fost prin[...] stabili.

A. [...]

Dar jertfa Armatei [...] rii, ca și desrobirea [...] sării, nu este decât [...] Neamului spre m[...] niri și noui destin[...] deschis pe morm[...] al Eroilor, spălat [...] mile orfanilor ne [...] citor în față.

Mareșalul ANTON[...]

PUTEREA CREDINȚII NOASTRE

Despre uriașa luptă ce s'a dat timp de două zeci și patru de ani între puterea credinței creștine și dușmanii ei, mi-am dat seama chiar la fața locului, în satele și orașele din Transnistria.

Am privit încremenit, nu cluburile, cinematografele și cooperativele, ci grajdurile făcute în locașurile sfinte și sfințite cu lacrimile și suferințele credincioșilor. Mi s'a strâns inima de durere când am văzut murdăria vitelor nevinovate pe lespezile de trepte roase de genunchi și frunți aplecate și găurite de lacrimi fierbinți în atâtea sute de ani.

Nu mi-am putut închipui ca dușmanii religiei, oamenii „culturali", cum își zic ei, pot merge până acolo, încât să-și facă loc pentru murdăria lor trupească, colectivizată, chiar în altarele bisericilor. Aici nu mai e vorba de ură, de asprime, ci de lipsă de bun simț, de dobitocie.

Tot numai „culturală", n'o pot numi și fapta celor care au stricat vechea biserică din comuna Speia, care n'a fost numai un monument istoric, dar și o adevărată comoară, bogată în icoane, inscripții, steaguri și mobilă, toate vechi. De câteva decenii, speienii nu se mai închinau la acest locaș vechi, rămas dela străbuni, păstrându-l în bună stare și ferindu-l de ori ce nemernicie și profanare.

În biblioteca Institutului Științific Român al Transnistriei, din Tiraspol, sunt un număr mare de cărți, broșuri și reviste, scrise pentru lupta contra religiei. Sunt cărțile tuturor dușmanilor religiei din toate țările și timpurile. Cei mai mulți luptă contra Fiului din Nazaret, Iisus. Iată în fața mea munca antireligioasă a poetului Vl. Maiacovschi. Este o carte de 763 pagini, legată frumos în pânză și tipărită pe hârtie prea bună pentru obiceiul bolșevicilor. În ea avem „agitpoezii", „agitpoeme", poezii pentru copii, placate și desene cu caricaturi făcute chiar de autor în anii 1920—1930. Nu lipsește nici fotografia poetului.

Lupta s'a dat pe toate fronturile și cu toate mijloacele. Propaganda se făcea prin cărți, manuale, reviste, broșuri, radio, placate, desene și caricaturi, în stradă, în tramvai, cinematografe, teatre, în familie, școală, armată, închisoare, spital, fabrică, uzină, etc. Nimeni și nimic n'a fost cruțat. Agenții regimului, turbați de mânie, râmau pământul în curțile oamenilor, spărgeau pereții caselor, dărâmau sobele și cuptoarele ca să afle odoarele sfinte, ascunse. Partizanii lui Iaroslavschi își făceau datoria „dobrosovestno" (conștiincios). Iată de pildă țăranul Turcianinov din Bujnii-Hutor. Acesta s'a îmbrăcat în odăjdiile sfinte ale preotului, a luat cădelnița și a început să facă înconjurul bisericei, tămâind, urlând și spunând că așa fac slujitorii altarului. Tarasevici, fostul șef al poliției din Ananiev, a stricat personal biserica din acest oraș moldovenesc, iar pe cei mai credincioși i-a trimis la „urșii bălăi", adică la Murmansc sau în Siberia.

Cu toate acestea oamenii n'au încetat să creadă în blândul și înțeleptul Fiu al Mariei. Odăjdiile sfinte ale preotului Chiriță Petrea din Tiraspol au fost păstrate în pământ până la venirea Armatei Române. Țăranca Hodochia Zaftur păstrează icoanele și un portret mare al împăratului Nicolae. Te miri câtă putere de împotrivire și bărbăție la o femeie.

Împotrivirea credincioșilor [...] fost pasivă, tăcută, însă [...] neclintită. Lovindu-se de ea, [...] făceau praf chiar și cele [...] bune arme. Bazat pe infor[...] țiile pe care chiar eu le-am [...] les, pot spune că în [...] propagandei bolșevice a[...] zut, într'o măsură oarecare, [...] mai unii tineri care au [...] studiile de biologie și [...] În inimile oamenilor dela [...] viermele îndoielei nu s'a [...] tut cuibări. Sufletul lor a [...] închis și surd pentru toate [...] cărțile ce veneau din afară, [...] la oamenii „amarnic de răi [...] nemiloși", ai regimului ur[...] nesuferit până la greață, [...] nie și sinucidere.

Am vrut să spun că'n [...] satelor și orașelor dintre N[...] și Bug s'a ridicat din nou [...] pul credinții strămoșești, [...] a fost numai răsturnat, dar [...] și distrus și în jurul lui [...] colțesc odată cu primăvara [...] viață nouă.

ILIE ZAFT[...]

Populaţia moldovenească DELA GURA NIPRULUI ŞI A BUGULUI IN VEACURILE XVII şi XVIII

de Prof. Univ. CONST. C. GIURESCU

(URMARE)

trei fortărețe „sunt numite [Tu]rci cu un singur nume [...] Chriman, iar de Valahi [...], dela fluviul care, în lim[ba a]cestora din urmă, se numește [...]

[...] dela orașul Bakcesarai înainte, [...] Crimeea, Barsi făcuse dru[mul] împreună cu delegaţia de [Mol]doveni care aducea din [...]az pe viitoarea soţie a lui [Vasile] Lupu, pe frumoasa Cir[ca]siana Ecaterina. Paşa de Silis[tra], care se afla în acel mo[ment] la gura Niprului, fermecat [de] această frumuseţe, încearcă [s'o r]ăpească spre a o lua în hare[mul] său. Comandantul delegaţiei [...]pune, vesteşte pe Voevod [...] hanul tătăresc şi până la [sosi]rea curierilor, caută să [ascu]ndă pe Circasiană, într'un [loc] în apropierea locului unde se [afla] Barsi. Dar oamenii Paşei, [pe] ce căutaseră mai întâi în [...]nile Tătarilor şi—citez — „în [...] ale Moldovenilor" [18]) — e [...] de localnici—sfârşeşte prin [a o] descoperi şi o duc la locuin[ţa] Paşei. Circasiana refuză însă [cu] statornicie propunerile repe[tate] ale Paşei; între timp, se în[torc] şi curierii aducând ordine [...]ale de eliberare. Incidentul [fiin]d aplanat, călătoria e reluată. [Îna]inte de plecare, continuă [Bar]si „mă dusei în casa unui [Mo]ldovean, din care, după cum [am] spus, sunt mulţi în acest [oraş]", şi il rugai să-mi facă câ[ţiva] biscuiţi contra plată, deoare[ce] trebuia să trec, timp de trei [săp]tămâni încheiate, prin locuri [pus]tii. Mi-i făcu—adaogă Barsi [c]u bunăvoinţă şi astfel „fiind [bin]e aprovizionat cu toate cele [nec]esare, plecarăm la 6 Septem[vri]e, din zisul oraş" [11]).

[D]in această povestire a călugă[ru]lui italian rezultă în mod lim[pede] că la Oceakov sau Vozia [...] pe vremea lui Vasile Lupu, [o n]umeroasă populaţie moldove[nea]scă. Ea se ocupa cu negoţul [şi a]gricultura, avea hanuri pentru [călă]tori; e vorba deci de o po[pula]ţie aşezată, stabilă, şi nu de [câţi]va robi ai Turcilor sau [Tăta]rilor.

[Şa]ptezeci de ani mai târziu, în [anul] 1709, un alt cleric superin[ten]dentul Daniel Krmann, se în[drea]ptă spre Oceakov. Plecase [dela] Pultava, însoţind resturile [arm]atei lui Carol XII în care se [aflau] şi Români [12]). Pe drum, în[tre] 11 şi 16 Iulie, suferise de foa[me], trebuind să se mulţumească [num]ai cu câteva pânişoare cât [...]etul date de un Român şi de [un] Evreu şi cu o spată de mi[el] [13]). La 25 ale lunii convoiul [intră] în Oceakov.

[Iat]ă descrierea cetăţii şi a ora[şului] dimprejur. „Oraşul— spune [Kr]mann—il locuiesc în primul [rân]d Valahii, Tătarii, Grecii şi [Tur]cii, vânzând diferite mărfuri [...] în special ghimber, piper, [sma]chine, stafide fine, castane, [...]e excelente, tutun şi pânzelu[...]r eşti" [14]). In hanul în care [a tras] la început, clericul nostru [bea] la masă, „vinul moldove[nesc]" [15]). Apoi se mută în gazdă [la u]n Valah; acesta îl primeşte în [odai]a casei sale, împodobită cu [cov]oare; şi fiind întrebat ce cre[din]ţă mărturiseşte, el răspunde [făcâ]nd mare semnul crucii. De astfel—adaogă Krmann, acest ne[am] valahic de oameni are ace[eaşi] limbă ca a Valahilor, religia la fel cu a Ruşilor şi a Grecilor, iar obiceiurile comune cu ale pă[gânilor]. Zic că sunt creştini, dar noţiunile creştinismului le-au părăsit cu totul, mulţumindu-se cu ştiinţa negoţului pe care il practică pe uscat şi pe mare [16]).

Aşadar, la începutul veacului al XVIII, Oceakovul continua să aibă o însemnată populaţie românească, ea fiind citată în frunte, înaintea celorlalte. Alături de comerţ, ea făcea, desigur şi agricultură; ne-o spune—indirect—ceva mai târziu, în a doua jumătate a veacului, francezul de Peyssonel, autorul unei documentate lucrări asupra comerţului în ţările limitrofe Mării Negre; el arată că „Teritoriul Oceakovului nu produce altceva decât grâu, orz, mei şi pepeni" şi că „nu se găseşte un singur arbore dela acest oraş până la Nistru" [17]).

O altă ştire asupra Românilor de pe ţărmul mării, la răsărit de Cetatea-Albă, ne-o dă, în 1799, aşadar de câţiva ani numai după anexarea de către Ruşi a ţinutului dintre Bug şi Nistru şi înainte de a începe acţiunea de colonizare, consilierul rus Paul Sumarocov. El întreprinde o călătorie prin Crimeea, Transnistria şi Basarabia, publicând apoi impresiile sale. La finele lui Iulie pleacă din Odesa spre Ovidiopol. In acest din urmă orăşel „locuitorii sunt mai toţi Moldoveni şi Greci, numai puţini Ruşi. Toţi sunt negustori de sare, marfă adusă dela Akerman, şi pe care o vând cu câştig cumpărătorilor veniţi din Podolia". Urmându-şi drumul prin Maiac, ajunge la Tiraspol, „zidit pe locul unde era mai înainte localitatea românească Sukleja" [18]).

Tiraspolul are 350 de case; locuitorii sunt: Maloruşi, Moldoveni, Munteni, Evrei şi Ţigani. Mai departe, Sumarocov trece prin Malăeşti unde observă—citez—obiceiul ciudat al femeilor romănce de a umbla torcând". Notează apoi satele româneşti „Bytyry (azi Buturu), Taşlâc şi „Pugatschonn" (Puhoceni), precum şi orăşelul Grigoriopol, locuit de Armeni veniţi de dincoace de Nistru.

In Dubăsari sunt Moldoveni pomeniţi deci în primul rând—Greci, Bulgari, Evrei şi numai câţiva Ruşi [19]). Călătorul e vădit impresionat de frumuseţea, fertilitatea şi marea bogăţie în produse de tot felul a malului răsăritean al Nistrului. Iată cuvintele lui: Iarba creşte atât de înaltă, încât nici nu se văd turmele de vite. Aierul este curat şi priveliştea minunată. Zarzavaturi şi fructe, păsări şi peşti de tot felul sunt bogăţia acestor ţinuturi îmbelşugate. Nimic nu lipseşte, decât locuitori care să se poată bucura de aceste minunate daruri ale naturii". [20])

Pe temeiul mărturiilor de mai sus, putem afirma prezenţa, în veacurile XVII şi XVIII, a unei însemnate populaţii româneşti pe ţărmul nordic al Mării Negre, la răsărit de Nistru. O constatăm în 1639, în 1709, în 1799. Desigur ea exista de mai înainte, continuând pe negustorii şi soldaţii din veacul al XV-lea, întâlniţi la Caffa şi la Lerici. Ţărmul mării între Nistru şi Kertch, ca de altfel, întreg ţinutul dintre Nistru şi Nipru păstrează urmele expansiunii româneşti, urmele vitalităţii etnice a neamului nostru.

1) Vezi Gh. I. Brătianu, Recherches sur Vicina et Cetatea Albă, Bucureşti, 1935, p. 131. Documentul este din 1290, Aprilie 25.

2) N. Iorga, Studii istorice asupra Chiliei şi Cetăţei Albe, Bucureşti, 1899 p. 110.

3) N. Iorga, o. c., p. 116.

4) Gh. I. Brătianu, o. c., p. 134.

5) N. Iorga, o. c. p. 204.

6) Radu Greceanu, Viaţa lui Cos'antin Vodă Brâncoveanu, ed. Şt. Greceanu, Bucureşti 1906, p. 72, 193, 164.

7) E vorba de fortăreaţa numită, în alte izvoare, Kimburun sau Kimburn.

8) Şi Radu Greceanu, în opera sa vorbeşte de „cetăţile dela Vozia", la plural, nu de una singură (ed. cit. p. 72).

9) Iată întreg pasagiul, în italieneşte, din descrierea lui Barsi: „Alla fine giungemmo ad un fiume detto Nipro da Latini, Boristine da Vollachi e da Turchi Ozi. Questo fiume di larghezza è dieci miglia italiane. Trà questo fiume et il mare, v'e una fortezza con alcuni pezzi d'artiglieria, che risguarda da una parte tutto il paese del Cham Qniv riposammo tutta la notte sin tan[to] che furono preparate le barche per passar detto fiume. La mattina, per tempo essendo ogni cosa in ordine, entrammo in barca con tutti li cavalli e detto ambasciatore e Prencipessa; spiegando le vele al vento, giungemmo dall'altra parte, dove trovammo una cittadela con tre fortezze, una delle quali, essendo la piu picc ola, stava sovra dell fiume, dirimpetto à quella ve n'era un altra sovra del mare, in cima ad una collinetta, ben fornita di pezzi d'artiglieria con li suoi fossi atorno e il ponte levatorio; e l'altra, stava sotto di questa, s pra il sudetto fiume, e, fra una fortezza e l'altra, v'erano delle case, ma murato attorno a torno, si che chi le rimirava da lontano, li pare una fortezza sola. Nella fortezza superiore non vi poteva entrano, forastiero alcuno nell'inferiore si faceva il mercato e vi potevano entrare tutti gli habitanti delle fortezze li quali erano Turchi e quei di fuora che erano Vallachi". (vezi Const. C. Giurescu, Le voyage de Niccolo Barsi en Moldavie, Paris, 1925, p. 46-48).

10) Cercando essi anco nell'alberghi di Tartari, non l'havendo trovata in quelli di Muldavi; la videro vicino a'me..." (Ibidem, p. 49).

11) „Essendosi dunque tutti preparati alla partenza, io me n'andai alla casa d'un Moldavo, che come l'ho detto ve ne sono molti in quella citta e lo pregai mi facesse un poco di biscotto con li miei denari, dovendo passare per tre settimane continue tutti deserti. Me lo fece ben volontieri, et io, essendomi provisto bene di tutte le cose necessarie, si partimmo alli sei di settembre da detta citta". (Ibidem, p. 53).

12) Krmann Dániel superintendens 1708—1709 Ki oroszországi utjának leirása közlik. Mencsik Ferdinand és Kluch János, in Monomenta Hungariae Hitorica, Scriptores, XXXIII Budapest, 1894, p. 553, 555.

13) Krmann Dániel, o. c., p. 571.

14) „Oppidum incolunt Valachi, Tartari, Graeci et Turcae potissimum, variae merces, praesertim ve o zingiver, piper, ficus, uvas passas delicatas, castanea, avelanas, exqisitas, tabacam et linteamina turcica venundaates (Krmann Dániel, o. c., p. 578).

15) „Vinum moldavicum" (Ibidem, p. 576)—Negustorii moldoveni numiţi „cazacii" transportau vinul din Ţara de jos până la Nipru şi Don în ţinuturile căzăceşti—de aici numele lor. O biserică a Cazaciilor există şi azi în Odobeşti (Putna), unde un cartier întreg poartă acelaş nume. In vara anului 1814, un călător străin găseşte pe masa unui nobil rus de lângă Moscova vinuri de toate felurile „depuis le bourgogne le plus exquis jusqua'au jus délicieux de la Moldavie". (vezi Revista Istorică, XXI (1935), p. 35).

16) „Relicto Turcico hospitio, ad Valachum quondam transivimus. Hic atrio domus suae tapetibus strato nos excepit, quaesitusque cujus esset professionis, signo longioris crucis frontem pectusque suum feriens ostendit. Ceterum Valachicum hoc genus hominum linguam habet cum Valachis, religionem cum Russis et Graecis, mores vero cum ethicis communem. Dicunt se esse christianos, sed notitia christianismi sui plane destituuntur, contenti scientia mercaturae, quam terra marique exercent" (Ibidem, p. 576—577).

17) De Peyssonel, Traite sur le commerce de la Mer Noire, Paris, 1787, p. I p. 296.

18) Const. I. Karadja, Un martor rus al etnografiei româneşti a malurilor Nistrului în anul 1799, în Revista Istorică, XIV, (1928), p. 356—7. Un sat Sucleia există şi azi spre sud est de Tiraspol, la o distanţă de vreo trei kilometri; a fost întemeiat de locuitorii vechii aşezări.

19) Intre Grigoriopol şi Dubăsari, în intrândul pe care-l face Nistrul spre apus, se află satul Coşniţa, prin care Sumarocov nu trece. Cu privire la acest sat vezi un document din 1784, August 3, publicat de A. Sava, Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei, Bucureşti, 1937, p. 238-240.

20) Const. I. Karadja, o. c., p. 356-357

— România pitorească —

Inaugurarea

INSTITUTULUI DE CERCETARI şi PROPAGANDA ANTICOMUNISTA DIN ODESA

Intr'un cadru sărbătoresc a avut loc Vineri 21 Mai a. c. în aula Facultăţii de Litere şi Drept din Odesa inaugurarea Institutului de cercetări şi propagandă anticomunistă şi solemnitatea decernării premiilor cuvenite participanţilor la concursul de lucrări anticomuniste instituit de Guvernământul Transnistriei prin Direcţ a Culturii. Au fost de faţă la această mişcatoare manifestaţie I. P. S. S. Mitropolitul Visarion Puiu, Şeful misiunei bisericeşti pentru Transnistria şi d-nii Consilier Ghimpa, delegatul d-lui prof. Gh. Alexianu, Guvernatorul Transnistriei, General Stoenescu, d-na Alexandrina Cantacuzino, preşedinta Soc. Ortodoxe a Femeilor române, prof. Traian Herseni, Directorul Culturii, Stefani, consulul Germaniei, Copini, consulul Italiei, prof. Ceasovnicov, rectorul Universităţii, prof. Schöttle, prorector, prof. Nicolay, prorector, prof. Iablonovschi, preşedintele Institutului de cercetări şi propagandă anticomunistă, d-l Alexandru Costinescu, Secretarul Municipiului Odesa, Al. Moisev, secretarul general al Universităţii, Lt. Colonel Nicolicescu, Lt. Colonel Al. Enescu, dr. E. Solcănescu, Medicul Primar al Municipiului Odesa, George Ion Popescu, Şeful Cenzurii, ş. a.

Slujba religioasă a fost oficiată de un sobor de preoţi, după care a luat cuvântul d. prof. Ceasovnicov, rectorul Universităţii, care a spus printre altele: „Datorită cordialităţii şi înţelegerii d-lui Guvernator, prof. Gh. Alexianu şi a Direcţiei Culturii, noi inaugurăm astăzi Institutul de cercetări şi propagandă anticomunistă şi apelăm la toţi oamenii de ştiinţă, pedagogi, preoţi, medici, ziarişti şi scriitori de a colabora cât mai activ la lucrările Institutului care se deschide astăzi.

„Filosofii, istoricii, economiştii, naturaliştii, liberii profesionişti eliberaţi de teroarea N. K. V. D-ului, toţi vor găsi aici loc pentru activitatea lor, fiind în legă ură directă cu ideile înaintate ale Europei, apărate de barbarismul bolşevic prin cruciada dusă de Conducătorul Statului Român, Mareşalul Ion Antonescu, de genialul Fuehrer Adolf Hitler şi de Ducele Benitto Mussolini.

„Deci, înainte la luptă împotriva bolşevismului".

D. prof. universitar Iablonovschi, preşedintele Institutului, a arătat ţelurile pe care le are de atins acest Institut, mai ales astăzi, când sângele ostaşilor Axei se varsă din belşug pe teatrele de luptă pentru o nouă şi mai dreaptă ordine a lumii.

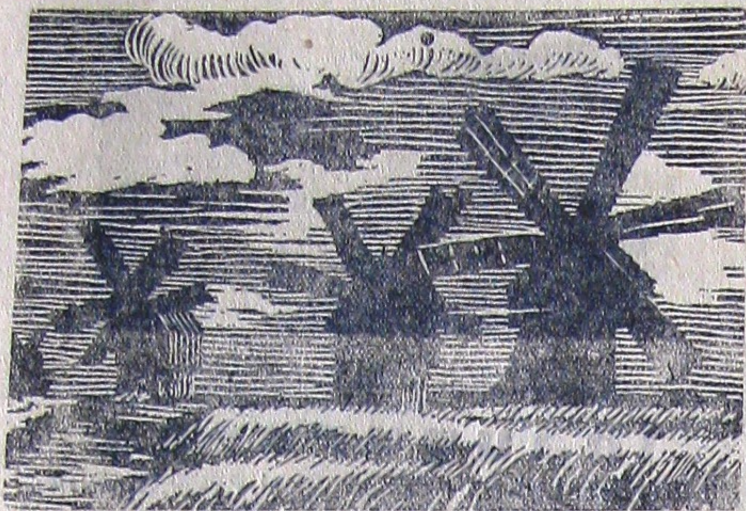
După aceasta, d. Al. Moisev, secretarul general al Universităţii, a citit în numele celor nouă premianţi la concursul de lucrări anticomuniste cărora, d. Consilier Ghimpa, delegatul d-lui Guvernator le-a înmânat diplomele şi plicurile cu sumele cuvenite drept premii.

D. prof. univ. Erşov şi-a desvoltat apoi conferinţa, în limba rusă tratând despre „Italia fascistă", conferinţă care a fost ascultată cu un viu interes de o asistenţă destul de numeroasă şi selectă.

In numele I. P. S. S. Mitropolit Visarion Puiu a vorbit în limba rusă, părintele Nicola Grosu care a salutat frumoasa iniţiativă a d-lui Guvernator şi a d-lui Director al Culturii de a pune bazele unei atât de necesare instituţii între Nistru şi Bug.

D. Consilier Ghimpa a exprimat mulţumirile d-lui Guvernator pentru traducerea în faptă a acestei iniţiative şi a urat succes deplin Institutului în mult prea folositoarea operă ce o are de înfăptuit.

Solemnitatea a luat sfârşit prin cuvântul d-lui prof. Ceasovnicov, rectorul Universităţii, care a mulţumit tuturor acelora care au ţinut să ia parte la această solemnitate.

INȚELESUL SOVIETIC — AL MUNCII —

(URMARE)

invins asperitățile naturii, a ascultat de legea umană și de cea divină, s'a pus în *rândurile* lucrurilor și poate spera să binemerite stima, admirația, respectul semenilor săi. Strângerea recoltei devine astfel un act sărbătoresc, mai mult, capătă o înaltă semnificație religioasă, morală și socială.

De aci, îndârjirea țăranilor ruși contra colhozurilor. Cităm din lucrarea anticomunistă a d-lui I. N. Mailat această pagină de dureroase, de revoltătoare constatări.

„Colectivele se împart în „hleborod" cele ce produc pâine și „sadorod" zarzavaturi. Toate colectivele se supun unui raion care cuprinde cam 20 de sate. La finele sezonului fiecărui membru din colectiv i se hotărăște un maximum de existență în pâine. Rația de pâine se dă în făină pentru ca țăranii să nu se ducă la mori ca să nu poată ascunde nimic din cereale.

Țăranul își ia și plata pentru munca depusă socotită la numărul zilelor de muncă și la câți membri din familia lui au muncit.

Averile particulare sunt distruse, încet dar sigur, prin dări foarte mari numite *contracție*. Se socotește cât îi trebue omului pentru trai lui și animalelor. Socoteala e făcută la minim pe o desetină. Restul se varsă la colectiv. Partea statului a așa de mare însă, încât omul o cumpără apoi de la colhoz pentru a da statului. Dacă nu poate plăti este trecut pe lista plătitorilor necinstiți și băgat la închisoare sau deportat.

Țăranul poate să-și lucreze pământul singur confom unui plan de dvoră după ce a îndeplinit contracția. Sămânța o ia dela colhoz cu prețul dublat. Dacă nu dă randamentul fixat, fie că nu a avut cai, fie că a fost secetă, e băgat la închisoare.

Pentru ca să se vadă că țăranul nu a ascuns nimic din recoltă se sapă podelele, se dărâmă sobele din casă, se sapă în curte, iar agenții G.P.U. ului umblă după știri, după pâne, după denunțuri pentru a putea să aresteze pe culaci. Impunerile sunt atât de mari încât nimeni nu le poate rezista. Culacii sunt obligați să fugă și să muncească cu ziua în alte părți.

Țăranul nu se poate interesa de gospodăria colectivă. El știa că oricâtă râvnă ar pune, va avea dela colectiv atât cât să nu moară de foame.

Nu prețuește puterea de lucru a animalelor, se poartă cu toate ca un străin. Lucrează doar să omoare ziua. In 1930 în multe districte recolta a rămas pe câmp netreerată. Tractoare și mașini agricole au fost distruse op. cit. pag. 140—142].

Regimul muncii în fabrici este și mai drastic. Munca este obligatorie pentru toți, 8–9 ore la oraș, iar la sat, de când apune soarele. In 1929 s'a introdus săptămâna de 5 zile, dar în 1931 s'a revenit la săptămâna de 7 zile. Totuși nu există sărbătoare, afară de vreo cinci sărbători comuniste într'un an. Muncitorii mănâncă în bucătăria colectivă a fabricei lor și își procură celelalte lucruri de care au nevoie prin cooperativa fabricei, contra unor bonuri. Totul este astfel comunicat. Hainele sunt aceleași, constituind o tristă uniformă, hrana este aceiași constituind o altă uniformizare. Spectacolele la care lucrătorul este obligat să ia parte, conțin totdeauna elemente de propagandă pentru fericirea comunistă și batjocură de gust îndoelnic împotriva burgheziei și capitalismului. E clar că până la sfârșit această îndoctrinare cu orice preț, obosește, plictisește, exasperează.

Omul devine un robot care nu-și mai aparține. Haina nu mai este a lui ci, a tuturor, hrana este a tuturor, distracția este comună. *Acasă* este un cuvânt necunoscut. Muncitorul trăește în colectiv. Pentru fiecare persoană sunt suficienți câțiva metri patrați. Casa însăși adună în aceiași odaie mai multe persoane diferite. Există un portar pentru fiecare locuință colectivă care este, de fapt, agentul secret al G.P.U-ului și care controlează pe fiecare și citește, în ascuns, și corespondența celor „suspecți". Muncitorul nu poate să-și părăsească nici locuința, nici fabrica, fără învoirea colectivului din care face parte și a șefului ierarhic.

Regimul sovietic înlăturând proprietatea a reușit într'adevăr în cea mai grea întreprindere a sa: depersonalizarea ființei. Ceeace a rămas din omul sovietic este numai forma, și aceasta încă schilodită.

PETRU P. IONESCU

Colonelul C. Stamatopol A CAZUT LA DATORIE

NOTE BIOGRAFICE. — FUNERALIILE

Colonelul Constantin Stamatopol, prefectul județului Ovidiopol, a încetat din viață, zilele trecute, în urma unui atac de cord, pe când se afla în exercițiul funcțiunii sale de mare răspundere, în serviciul Patriei.

Născut în ziua de 10 Mai 1882 la Iași, dintr'o veche familie de militari, fiu al Generalului Constantin Stamatopol care a luptat în răsboiul pentru independentă din 1877. Studiile și le-a făcut la Liceul Militar din Iași, apoi Școala de Cavalerie la Târgoviște de unde este trimis Sublocotenent la Reg. 7 Călărași Brăila. Ia parte la Campania din Bulgaria în 1913 cu gradul de căpitan, apoi în răsboiul din 1916—1918 în gradul de maior și Lt. Col.

După răsboi, este numit Comandant al Reg. 8 Roșiori Botoșani, iar mai târziu ia comanda Regimentului 6 Roșiori Bălți, de unde a ieșit la pensie.

Educația și temperamentul său viu, nu i-au permis să se complacă într'o situație de pensionar, după o carieră militară de aproape 40 ani, ci l'au îndemnat să muncească mai departe în serviciul Patriei.

După cucerirea Transnistriei de către victoriasele trupe românești și aliate se cerea o nouă concentrare a tuturor forțelor pentru refacerea ținuturilor desrobite de sub regimul comunist.

Printre pionerii care au contribuit la opera de refacere a acestei provincii, condusă cu atâta râvnă de Domnul Guvernator Alexianu, s'a numărat și Col. Constantin Stamatopol.

După o perioadă de timp, în care a funcționat pe lângă Guvernământ a fost numit Prefect al acestui județ.

Conducerea Prefecturei a luat-o la data de 7 Octomvrie 1942, procedând chiar din primele zile la reorganizarea Prefecturei după indicațiunile și experiențele ce și le-a însușit în timpul cât a funcționat la Guvernământ unde a avut misiuni de inspecție și control în întreaga Transnistrie.

După reorganizarea Serviciilor Prefecturei, prima sa grijă a fost să refacă ruinele acestui oraș, începând cu prefectura, străzile și locuințele locuitorilor, voind cu toată puterea sufletului său, să ridice această localitate la înălțimea unui oraș, reședință de județ.

O altă preocupare principală a defunctului a fost refacerea economică a județului, dând îndrumări și sfaturi subalternilor săi cărora le-a insuflat o disciplină ostășească.

Prin moartea Colonelului Constantin Stamatopol, administrația românească din Transnistria a pierdut încă un colaborator de reală valoare.

Inmormântarea rămășițelor pământești ale acelui ce a fost Col. Constantin Stamatopol, Prefectul județului Ovidiopol, a avut loc în cimitirul bisericii orașului Ovidiopol.

La slujba religioasă a înmormântării, a luat parte Domnul Guvernator al Transnistriei, Profesor Gh. Alexianu și Domnii:

Gherman Pântea, Primarul Municipiului Odesa, Prefectul Județului, Col. Velcescu, actualul Prefect Canari, Directorul administrației și personalului, M. Rotaru; dir. de Cabinet, O. Verenca, A. Râmniceanu, dir. Economiei, C. Andrei, dir. Comerțului, Stoica, dir. Agriculturii Murtaza, dir. Horticulturii Dragomir, dir. de Geniu rural N. Ivan, dir. Achiziții Vinogrotschi; Subprefect, Zancu; Domnul Horațiu Ionescu dela Cabinetul Presei.

In fața catafalcului cu rămășițele pământești ale acelui ce a fost Constantin Stamatopol, Domnul Col. Velcescu, Prefectul Județului Odesa, în numele administrației românești din Transnistria, a rostit următoarele:

In numele Guvernământului vin să aduc regretele noastre, pentru cel ce a fost Colonelul Stamatopol, Prefectul județului Ovidiopol.

Camarad cu noi, de muncă și stăruință și destoinic colaborator al Guvernământului, el și-a făcut cu prisosință datoria aci, pe acest pământ al Transnistriei, care'l va primi ca pe un b... român și un bun slujitor al Ță...

Deși venit mai de curând ... serviciul Guvernământului ... s'a încadrat dela început în ... stăruitor al muncei noastre ... toate zilele, dorind să re... întru totul, voința Mare... Conducător, a Domniei V... D-le Guvernator, precum ș... marea Țărei, pe câmpul de ... taie a frontului intern.

Era omul datoriei, pe ... pus-o mai presus decât ... sonal, căci deși bolnav, ... ducea în ultimul moment ... eții sale, să-și îndeplinească ... bligațiunile ce-i cereau funcț... sa de Prefect.

Am fost cu el, pot zice ... în ultimile sale ceasuri din ... de aceia pot să spun, mai ... ca oricare altul, că spiritul ... jertfă l-a călăuzit până în ... ma clipă.

Eram în trenul ce ne duce ... conferința Guvernamentală ... Rabnița, în acelaș cabină ... Colonelul Stamatopol.

In durerile boalei strigân... cându-mi: „merg la datorie"...

Cu greu l'am putut totuși ... cide să coboare din tren în ... ra Razdernaia unde după câ... ore și-a dat obștescul sfârșit.

Colonelul Stamatopol și-a f... datoria atât ca ostaș pe fr... cât și ca ostaș în slujba intere... lor obștești.

Incă unul care își termină v... ța în slujba Transnistriei.

Noi cu toții îi suntem recuno... cători.

Ție camarade Stamatopol, ... răzit să pleci în lumea eter... toți vom păstra icoana spiri... tău de jertfă, amintindu-ne ... persect de străşnicia sufletului ... voinței tale.

Acum când ne părăsești pe... tru totdeauna, îți dăm ultimul s... lut camaraderesc și de recuno... tință.

Dumnezeu să te așeze lâng... eroii neamului.

Au mai vorbit apoi Preotul orașului și în numele funcționarilor prefecturei Domnul Subprefect Zancu, care a sublinia... personalitatea defunctului, adu... când un ultim omagiu, celui ce a fost Colonelul Stamatopol.

MERSUL RĂZBOIULUI

Când și cum va începe ofensiva de Primăvară, sau mai bine zis de Vară, fiindcă primăvara este pe sfârșite, iată o întrebare, al cărei răspuns așteaptă cu nerăbdare publicul cititor și la care nimeni nu poate răspunde satisfăcător pentru a potoli o curiozitate legitimă.

Pe când chestiunea invaziei Europei de către anglo-americani rămâne și mai departe problematică, cu toate conferințele zgomotoase interaliate, ceea ce reese din analiza mai profundă a declarațiilor recente ale d-lui Churchill, pe frontul de Est se pregătesc din ambele părți acțiuni hotărîtoare și de mare anvergură.

Privitor la aceste acțiuni se pot emite trei ipoteze:

I. Inițiativa ofensivei va aparține comandamentului sovietic.

II. Ofensiva se va începe din inițiativa comandamentului german.

III. Acțiuni ofensive se vor începe simultam în diverse sectoare de către trupele germane și cele sovietice.

In primul caz, trupele germane vor avea ocazia favorabilă de a întâlni pe inamic în poziții bine fortificate, și solid pregătite în adâncime, exploatând apoi orice insucces inițial sovietic, aruncând în luptă numeroase divizii mobile din rezerva frontului.

Aceste lupte de defensivă activă se pot transforma apoi în acțiuni pur ofensive germane contra inamicului dezorganizat și slăbit.

In cazul al doilea, o lovitură puternică în adâncime a trupelor motorizate și blindate germane, puternic susținute de aviație, poate duce la încercuirea unor părți însemnate din armatele inamice, zădărnicind dela început toate tendințele ofensive ale comandamentului sovietic.

In ultimul caz, vom avea un tipic război de mișcare, în care se valorifică și comandamentele supreme. Cunoscând calitățile excepționale ale statelor majore germane, se poate afirma că și acest mod de operațiuni militare va aduce mari avantagii strategice și tactice trupelor germane și aliate.

In ce privește condițiunile climaterice și ale terenului, ele sunt de așa natură, că permit acțiuni ofensive chiar de pe acum, pe toate sectoarele frontului răsăritean, dela Cuban până la lacul Ladoga.

(„VIAȚA")

Tipografia „Graiul Românesc" Odessa. 635